

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

PREPARATION OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR USING OF MULTIMEDIA TEACHING TOOLS

Стаття присвячена огляду методичних аспектів підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування мультимедійних засобів навчання. Зокрема, розкриваються ключові аспекти методичної підготовки студентів в університеті до використання мультимедійних засобів навчання, здатних ефективно працювати в умовах сучасної школи. З'ясовано, що методична підготовка спрямована на розвиток не лише технічних навичок, але й методологічних компетенцій, які дозволяють інтегрувати мультимедійні засоби в навчальний процес з метою покращення якості освіти. Висвітлюються методичні підходи (оволодіння технічними навичками, методична підготовка, психолого-педагогічна підготовка, розвиток медіаграмотності, практична діяльність, інтеграція з іншими навчальними дисциплінами) до розвитку медіаграмотності майбутніх учителів початкової школи. Наводяться приклади реалізації ключових аспектів підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування мультимедійних засобів навчання під час вивчення таких освітніх компонентів: «Технології формування інформатичної компетентності учнів початкової школи», «Медіаграмотність вчителя НУШ», «Методика формування компетентності в інформатичній освітній галузі».

З'ясовано, що на стадії підготовки важливо, щоб майбутні вчителі мали змогу не лише вивчати теорію, а й отримувати практичний досвід роботи з мультимедійними засобами.

Висвітлюється інтеграція мультимедіа з іншими навчальними дисциплінами, зокрема застосування таких сучасних технологій у навчальному процесі, як інтерактивна дошка Miro, Microsoft PowerPoint, Google Slides, Canva, інтерактивні освітні платформи Kahoot!, LearningApps, ClassDojo, програма Медіазнайко.

З'ясовано, що методична підготовка студентів до використання мультимедійних засобів навчання – це важливий і комплексний процес, який вимагає поєднання теоретичних знань і практичних навичок. Вона повинна включати в себе як технічне навчання, так і розвиток педагогічних і методичних компетенцій, спрямованих на ефективне впровадження мультимедіа в навчальний процес.

Ключові слова: майбутні учителі початкової школи, методичні підходи, мультимедійні засоби навчання.

The article deals with the review of methodological aspects of training future primary school teachers for the use of multimedia teaching tools. In particular, the key aspects of the methodical training of students at the university for the use of multimedia learning tools, capable of working effectively in the conditions of a modern school, are revealed. It was found that methodology training is aimed at developing not only technical skills, but also methodological competences that allow integrating multimedia tools into the educational process in order to improve the quality of education.

Methodical approaches (mastery of technical skills, methodological training, psychological and pedagogical training, development of media literacy, practical activities, integration with other educational disciplines) to the development of media literacy of future primary school teachers are highlighted.

Examples of the implementation key aspects of training future primary school teachers for the use of multimedia learning tools during the study of the following educational components are given: "Technologies of formation informatic competence of primary school children", "Teacher's media literacy of a new Ukrainian school", "Methodology of formation competence in the field of informatics education".

It was found that at the stage of preparation, it is important that future teachers have the opportunity not only to study theory, but also to gain practical experience in working with multimedia tools. The integration of multimedia with other educational subjects is highlighted, in particular the use of modern technologies in the educational process, such as the Miro interactive whiteboard, Microsoft PowerPoint, Google Slides, Canva, interactive educational platforms Kahoot!, LearningApps, ClassDojo, the Mediaznayko program. It was found that methodological preparation of students to use multimedia learning tools is an important and complex process that requires a combination of theoretical knowledge and practical skills. It should include both technical training and the development of pedagogical and methodical competencies aimed at effective introduction of multimedia into the educational process.

Key words: future primary school teachers, methodological approaches, multimedia teaching tools.

УДК 378.147

DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2024/76.5>

Імбер В.І.,

канд. пед. наук,
доцент кафедри початкової освіти
Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла
Коцюбинського

Деньга Н.М.,

канд. пед. наук,
доцент кафедри початкової освіти,
гуманітарних дисциплін та інформатики
Обласного коледжу «Кременчуцька
гуманітарно-технологічна академія
імені А.С. Макаренка»
Полтавської обласної ради

Усатенко В.М.,

канд. пед. наук,
доцент кафедри початкової освіти,
гуманітарних дисциплін та інформатики
Обласного коледжу «Кременчуцька
гуманітарно-технологічна академія
імені А.С. Макаренка»
Полтавської обласної ради

Постановка проблеми у загальному вигляді.

Підготовка майбутніх учителів початкової школи до застосування мультимедійних засобів навчання є важливим аспектом сучасної педагогічної освіти. Нині мультимедійні технології стають невід'ємною частиною освітнього процесу і вчителі повинні бути готові ефективно їх використовувати. З початком епідемії Covid, а потім повномасштабного вторгнення, з переходом на дистанційне навчання

постало питання, що сучасний учитель має не лише володіти традиційними методами викладання, а й бути компетентним у сфері цифрових та мультимедійних технологій, що стає новим викликом для системи педагогічної освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх наукових праць, що стосуються підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування мультимедійних засобів

навчання, показує активний інтерес до цієї проблематики в контексті освітніх реформ та цифровізації навчальних процесів. Зокрема, автори Андрієвська В., Гуревич Р., Гунько С., Імбер В., Кучай О., Царенко О., Шакотько В., Шиман О. висвітлюють у своїх працях процес підготовки вчителів початкових класів із застосуванням мультимедійних технологій, інформаційно-комунікаційних технологій у вищих навчальних закладах, акцентують увагу на організації фахової підготовки майбутнього вчителя засобами сучасних інформаційних технологій.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Останні наукові роботи та дослідження висвітлюють декілька ключових напрямів, на яких зосереджується увага дослідників: методичні, психолого-педагогічні основи, практичний досвід впровадження мультимедійних технологій. Однак, інфраструктурні та інституційні проблеми підготовки вчителів до роботи з мультимедіа досі не розкриті.

Метою даної статті є висвітлення методичних аспектів підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування мультимедійних засобів навчання.

Виклад основного матеріалу. Методична підготовка студентів в університеті до використання мультимедійних засобів навчання є ключовим аспектом формування майбутніх учителів, здатних ефективно працювати в умовах сучасної школи. Ця підготовка спрямована на розвиток не лише технічних навичок, але й методологічних компетенцій, які дозволяють інтегрувати мультимедійні засоби в навчальний процес з метою покращення якості освіти. Імбер В. виділяє три етапи підготовки майбутніх учителів початкових класів до застосування мультимедійних засобів навчання: етап професійного самовизначення, змістово-компетентнісний, методично-творчого становлення [5].

Підготовка майбутніх учителів початкової школи до використання засобів мультимедіа у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського та Обласному коледжі «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А.С.Макаренка» Полтавської обласної ради реалізується під час вивчення таких освітніх компонент: «Технології формування інформатичної компетентності учнів початкової школи», «Медіаграмотність вчителя НУШ», «Методика формування компетентності в інформатичній освітній галузі».

Кучай О., здійснюючи різнобічний аналіз можливостей мультимедійних засобів навчання, виокремлює дидактичні функції, які вони виконують: посилення наочності; розвиток пізнавальних інтересів студентів; підвищення якості знань студентів; індивідуалізація навчання; інтенсифікація освіти; сприяння найкращому запам'ятовуванню навчального матеріалу [6, с. 39–40].

Розглянемо ключові аспекти підготовки майбутніх педагогів, які ми упроваджуємо на визначених дисциплінах:

1. Оволодіння технічними навичками. Майбутні вчителі повинні навчитися користуватися різними мультимедійними засобами, такими як інтерактивні дошки, презентації, навчальні програми та платформи для дистанційного навчання.

Наприклад, під час вивчення дисципліни «Математика з методикою навчання математичної освітньої галузі» задля формування умінь у майбутніх учителів користування інтерактивною дошкою ми розв'язуємо певні види задач на дошці Miro (рис. 1). Студенти працюють з діаграмами, відео і навіть роблять нотатки на дошці.

Інтерактивні дошки дозволяють не лише відображати текстову та графічну інформацію, але й забезпечувати учням можливість активної взаємодії.

2. Методична підготовка. Необхідно розуміти, як правильно інтегрувати мультимедіа в освітній

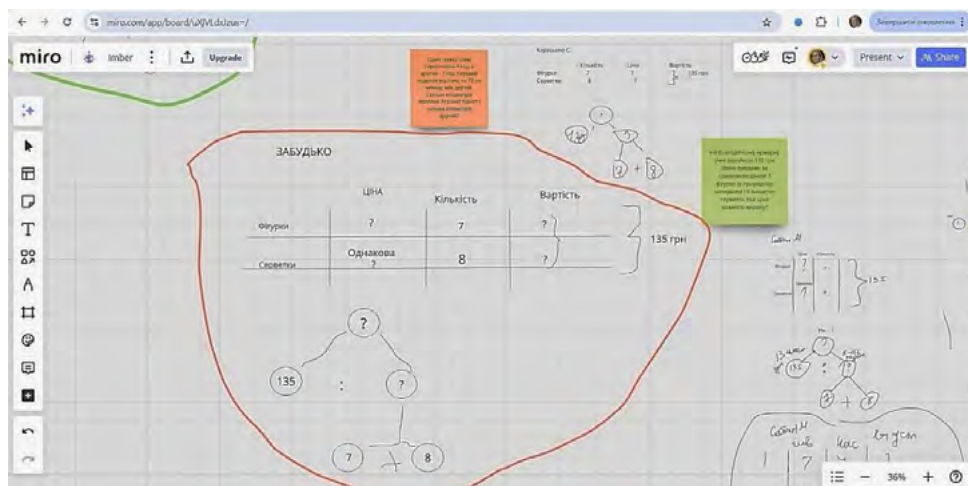

Рис. 1. Приклад роботи студентів на інтерактивній дошці Miro

процес. Це включає розробку уроків, які поєднують традиційні методи навчання з новітніми технологіями, а також формування критичного ставлення до інформаційних ресурсів.

Одним із методичних завдань на навчальній дисципліні «Технології формування інформатичної компетентності учнів початкової школи» є презентація уроків інформатики у початковій школі з використанням програмного забезпечення, такого як Microsoft PowerPoint або Google Slides, Canva. Яскраві слайди з ілюстраціями, відео та звуковими ефектами допомагають учням краще зрозуміти та запам'ятати матеріал. Включення коротких анімацій та відео робить пояснення динамічнішим.

3. Психолого-педагогічна підготовка. Майбутні педагоги повинні розуміти, як мультимедійні засоби впливають на сприймання і навчальну діяльність молодших школярів. Важливо враховувати індивідуальні особливості дітей, щоб використовувати технології на користь, а не на шкоду.

Загалом, використання мультимедіа повинно бути спрямоване на підтримку навчання, а не на його заміну. Важливо зберігати баланс між цифровими та традиційними методами навчання, щоб забезпечити гармонійний розвиток дитини. Для учнів 1–2 класів рекомендовано використовувати мультимедійні ресурси не більше 15–20 хвилин на уроці. Важливо робити перерви і чергувати мультимедійні матеріали з активними видами діяльності. Для учнів 3–4 класів мультимедійний контент можна використовувати до 30 хвилин на уроці, але з урахуванням того, що він повинен бути інтерактивним та активізувати учнів до мислення.

Мультимедіа не повинні займати весь навчальний час. Важливо поєднувати цифрові технології з традиційними методами навчання, такими як

читання, письмо, робота з підручниками та практичні завдання.

4. Розвиток медіаграмотності. Учителі мають навчати дітей критично ставитися до інформації, яку вони отримують через різні мультимедійні джерела. Це особливо важливо в епоху інформаційних технологій.

Формування таких умінь у майбутніх учителів початкової школи відбувається на заняттях з дисципліни «Медіаграмотність вчителя НУШ». Студенти працюють з програмою «Медіазнайко», створюють власні медіапродукти, здійснюють пошук інформації в мережі Інтернет, навчаються критично її оцінювати тощо.

5. Практична діяльність. На стадії підготовки важливо, щоб майбутні вчителі мали змогу не лише вивчати теорію, а й отримувати практичний досвід роботи з мультимедійними засобами. Це можуть бути практичні заняття, педагогічна практика в школах тощо.

Для реалізації цього ключового аспекту ми пропонуємо студентам готувати освітні відео на різні теми для демонстрації складних явищ, наприклад:

Відеоролики з природничих наук, які демонструють експерименти, екологічні процеси або роботу механізмів.

Анімації, які пояснюють математичні концепції або історичні події у зрозумілій і привабливій для дітей формі.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Медіаграмотність вчителя НУШ» студенти використовують інтерактивні освітні платформи, такі як Kahoot!, LearningApps або ClassDojo, з допомогою яких створюють та керують інтерактивними вправами та тестами. Наприклад, студенти створювали вікторини, онлайн-тести у програмі Kahoot!.

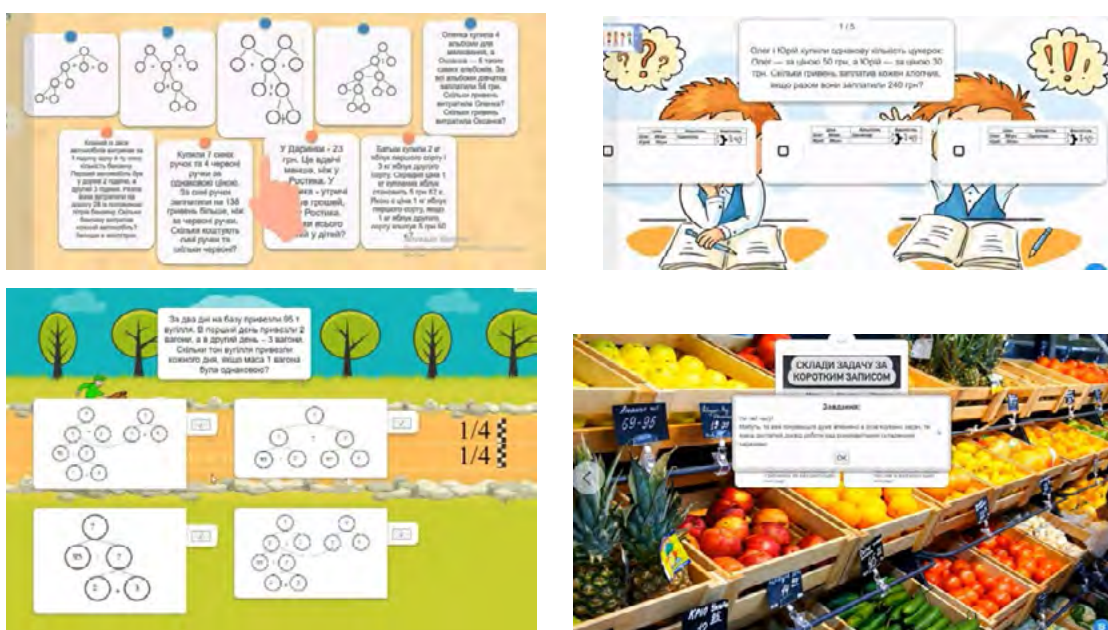

Рис. 2. Інтерактивні завдання студентів у додатку Learning Apps

виконували завдання з автоматичною перевіркою результатів.

Уміння використовувати ці платформи допоможе майбутнім учителям краще оцінювати прогрес учнів.

6. Інтеграція з іншими навчальними дисциплінами. Знання про використання мультимедійних засобів навчання повинні бути інтегровані в усі дисципліни педагогічної освіти, щоб майбутні вчителі могли застосовувати їх у різних освітніх контекстах.

Інтегруючи мультимедіа в інші навчальні дисципліни ми залучаємо широке застосування сучасних технологій у навчальному процесі, що робить його більш інтерактивним, ефективним і цікавим для студентів.

Наприклад, студенти, які готуються стати вчителями, створюють власні інтерактивні уроки за допомогою мультимедійних програм. Вони включають відео, анімацію, інтерактивні тести та навчальні ігри для шкіл. Також використовують віртуальні навчальні платформи для дистанційного навчання, що дозволяє студентам відчувати специфіку роботи в онлайн-середовищі.

Використання інтерактивних вправ та візуалізації. Наприклад, під час вивчення навчальної дисципліни «Математика з методикою навчання математичної освітньої галузі» студенти створюють інтерактивні вправи для вивчення математики, де студенти візуалізують математичні поняття, графіки та тривимірні об'єкти (рис. 2).

Під час вивчення навчальної дисципліни «Практикум з розв'язування математичних задач» студенти 3 курсу створювали інтерактивні завдання у додатку Learning Apps. Створені активності допоможуть учням розрізняти види складених задач, добирати правильні короткі умови та дерева міркування до певних видів задач, складати план міркування, знаходити розв'язок та складати числовий вираз до задачі (рис. 2).

Підсумовуючи, інтеграція мультимедійних технологій у навчальні дисципліни в педагогічному університеті не тільки покращує якість освіти, але й сприяє розвитку креативності та професійних навичок майбутніх педагогів, формує у них вміння до застосування цих технологій у професійній діяльності.

Висновки. Отже, методична підготовка студентів до використання мультимедійних засобів навчання – це важливий і комплексний процес, який вимагає поєднання теоретичних знань і практичних навичок. Вона повинна включати в себе як технічне навчання, так і розвиток педагогічних

і методичних компетенцій, спрямованих на ефективне впровадження мультимедіа в навчальний процес. Лише системний підхід дозволить підготувати вчителів, які будуть готові до роботи в умовах сучасної цифрової школи.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Барановська В. М. Організація фахової підготовки майбутнього вчителя початкової школи засобами сучасних інформаційних технологій. *Педагогіка формування творчої особистості у вищих і загальноосвітніх школах* : зб. наук. пр. Запоріжжя, 2011. Вип. 26. С. 24–30.
2. Гулько С. О. Формування системи знань про інформаційні технології у майбутніх вчителів початкових класів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки»; Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (Київ). Київ : НПУ ім. М. Драгоманова, 1999. 20 с.
3. Гуревич Р. С. Кадемія М. Ю. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях : Навчальний посібник для студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної освіти. Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2004. 366 с.
4. Імбер В.І. Педагогічні умови застосування мультимедійних засобів навчання у підготовці майбутнього вчителя початкових класів : дис. ... канд. пед. наук. К., 2008. 204 с.
5. Імбер В.І. Підготовка майбутніх учителів початкових класів в контексті сучасних інформаційних вимог. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського. № 35, 2013. С. 259–263.
6. Кучай О. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів засобами мультимедійних технологій у вищих навчальних закладах Польщі : монографія. Черкаси : видавець Третьяков О.М., 2014. 362 с.
7. Пуглій В. В. Застосування мультимедійних технологій у процесі професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи [електронний ресурс]. *Science and Education a New Dimension : Pedagogy and Psychology. Budapest*, 2013. Vol. I (7). P. 178–183. URL: <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/02/Puglii-V.V.-The-use-of-multimedia-technologies-in-the-process-professional-training-of-future-primary-school-teacher.pdf> (дата звернення 09.10.2024)
8. Царенко О. М. Методична підготовка майбутніх учителів технологій до використання мультимедійних засобів навчання. *Наукові записки КДПУ. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти* / ред. кол. : С. П. Величко [та ін.]. Кропивницький : КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. Вип. 11, ч. 1. С. 186–192.